

אבשלום בן משה מזרחי

מתוך: 'אמרי שפר'

דע כי בעניין השיר בני אדם נחלקים לשלשה חלקים: כת משכילים. כת כסילים. וכת משוררי פלילים: על כן צריך כל איש אשר ירצה לשור לעשות בשיריו ענינים פשוטים קולים. כדי שיטיבו דבריו בעיני הכסילים: וזה אחד משלשת החלקים: וצריך להיות בשיר ענינים חזקים ותוקף מלים. כדי שיטיבו דבריו בעיני המשכילים: וזה חלק שני משלשת חלקים: וצריך שיהיה שירו מלאכה נקיה. ומליצה יפיה: כדי שיטיבו דבריו בעיני משוררים פלילים: וזה חלק שלישי משלשת החלקים: כי השיר אשר יהיה בו העניין השני, ייטב בעיני המשכילים. ולא בעיני הכסילים: והשיר אשר יהיה בו השלישי, יתפאר וגם יתרומם בעיני משוררי פלילים. ולא בעיני האחרים משכילים וכסילים: והשיר אשר בו שלשה הענינים האלה אין למעלה ממנו. כי אין מי שירחיקנו.

[...]

עתה אבאר לך הדרך גוזמא והפלגה במלאכת השיר. דע אחי! כי מלאכת השיר יש בו דברים דברי גוזמות ודברי התולים ודברים לא אמתיים. כי לא נדחקו בעלי השיר אלא לבד שישוו דבריהם במלכים ושוואים כדי להיטיב המאמר, ודקדקו בנחים ובנעים, וישימו מלות זרות ויוסיפו דברים ויגרעו מלות אע"פ שאינם מכוונת המאמר, ויכזבו הדבר. ועם כל זה לא יחושו אע"פ שהדברים נמנעים, ר"ל בדברים שיביאו בשיריהם. וכבר ידעת מה שאמרו בעלי ההגיון שהדברים נחלקים באיכותם לשלשה חלקים, כולו אמת או כולו שקר או מורכב משקר ומאמת. וזה נחלק לג' חלקים: רובו אמת, או רובו שקר או שווה האמת והשקר. כולו אמת המופת, כולו שקר השיר, רובו אמת הניצוח, רובו שקר הטעאה, כאשר ביאר אותם ראש הפילוסופים אריטולוס. ואתה ידעת מה שאמר החכם, מיטב השיר כזבו.

ואמרו חכמים על המשוררים, מה תחשבו באנשים אשר האמת משובח מכל אדם לבד מהם, והכזב מגונה מכל אדם לבד מהם.

לכן שירי דוד ושלמה ואסף והימן וידותון כולם אמרים אמתיים, אבל השירים שלנו כולם או רובם שקר וכזב. ולכן הראשונים השירים שחברו הבדילו בין האמת והשקר, אבל אנחנו מבדילים בין הטוב והרע. ומכאן תוכן להבין ההפרש שיש בין שירנו לשיריהם, כהפרש אדם והבדלתו קודם שיחטא, שיצא מן המושכלות, ושב אל המפורסמות, כאשר מן הפסוק יצא, והייתם כאלהים יודע טוב ורע, וכתיב, וידעו כי עירומים הם.

והוצרכתי כל זה להזכירו לך, למען לא תטרח ברצותך לחבר שיר להביא בשירך דברים אמתיים, ולדקדק שלא תביא דברים זרים או דברים נוספים, או לחסר מלה או להוסיף דבר, על כל אלה אינה צריך להזהר, אלא על דבר אחד אתה צריך להזהר, שלא תוסיף ולא תגרע לא מלך ולא משרת, אבל בכל דבר אחר אל תטרח. ואז תהיה המלאכה הזאת נקלה בעיניך, ואתה שלום.